

ETT DÅ  
I OSS  
NU.

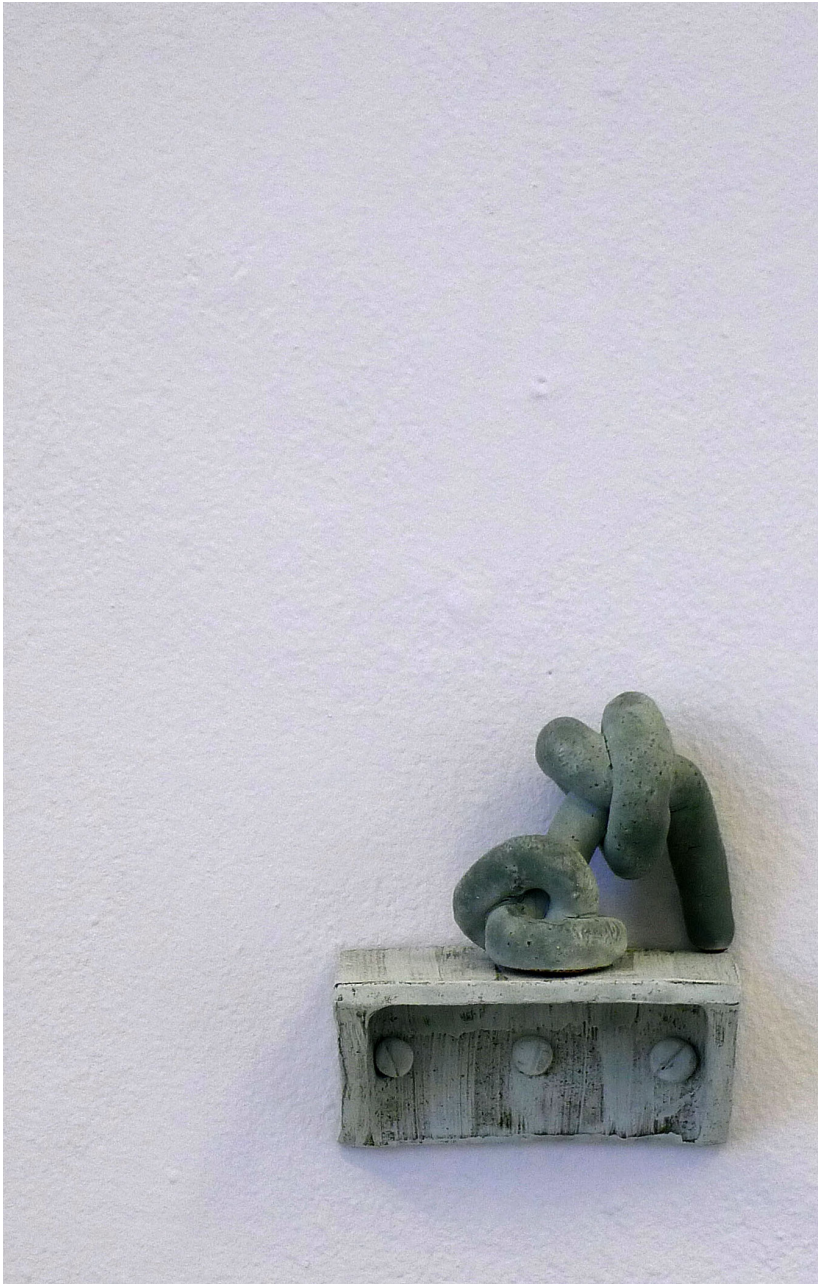
SOFI SVENSSON



Konsthantverk Avancerad Nivå 2017  
Högskolan för Design och Konsthantverk  
Professor: Mia E Göransson  
Handledare: Nina Bondesson  
Opponenterna: Cecilia Elde & Mårten Medbo

“Alla triumfer, alla nederlag, all skräck och allt som är vackert.  
Det allvarliga tål att skrattas åt ändå, så som livet tål att skrattas  
åt. Det är det enda man kan göra - när sorgen tränger sig på.”

-Carl Johan De Geer<sup>1</sup>.



Detalj

Jag vet vad jag gör. Till en viss gräns. Det mesta vet jag inte alls. Kanske kommer jag på det i morgon, eller om tio år, förhoppningsvis aldrig. Det är det som är spännande. Att titta på, tänka på och rekonstruera det som jag redan trodde att jag visste.

I mitt arbete har jag samlat minnen och återberättande sanningar. Filtreerat, blandat ihop och konstruerat. Ut har det kommit en samling objekt som tillsammans berättar min sanning som den ser ut idag. Den kan ändras, utvidgas eller krympas. Eller vara den samma i all evighet.

Innehållet tål att skrattas åt och det tåler en sorgsen suck. Det tål att tänkas på och även att ignorera för att sedan komma tillbaka och försöka igen. Så vill jag titta på vad jag har framför mig.

Vad kan objekt berätta med mig som bakgrund?

Visa på, leda till?

Jag blandar figurativa och abstrakta former för att härleda till känslan och låta associationen göra sitt. En form anspelar på en specifik händelse, person, stämning. En annan öppnar upp till en fortsättning, ett om, om bara, om inte, om vi.



En familj som på ett decennium växt och krympt på samma gång. En annan där en av medlemmarna aldrig finns med på fotografi. En tredje familj där en faller ifrån och där den tomma platsen vid köksbordet aldrig används igen.

Dessa bilder är personliga för mig och är en del av bakgrundridån till detta arbete. Det är tiden före mig, tiden under mig och det kommer fortsätta vara tiden efter mig. Tiden och omständigheterna har byggt mig och jag bygger dem i lera. Människorna som varit och som är fast i en annan skepnad. De är barn som blir vuxna som får barn.

Deras, vår, min tillvaro består av människor som kommer till och som faller bort. Så som i alla familjer.

Jag bygger. När jag börjar med den första biten lera vet jag inte vad det ska bli. Ingen skiss, ingen konkret tanke, det bara blir. Det är inte helt sant, på intuition blir det till. Tankar som finns där inne som kanske inte riktigt tänkts ännu men som verkar ändå. Långsamt byggs det på, tanken, berättelsen och objektet, sida vid sida, medvetet och omedvetet. Det är stämning och tillvaro.

Tankar, drömmar, minnen, förhoppningar, rädsla och lera. Det är det första jag har. Allt är lika konkret som det är odefinierat till en början. Växlande mellan långsamt och snabbt formas de tillsammans och mot varandra. Tanken gör objektet och objektet ger en ny tanke.

Värme och att låta den keramiska processen ha sin gång. Jobba med den, jobba mot den. Utvärdera vad som kommer ut ur ugnen, rata, plocka upp, acceptera, älska, hata.

Jag lindar, knyter ihop och fogar samman leran. Jag vill tvinga ihop vissa objekt och förena andra. Vissa ska inte vara tillsammans, vissa kan inte vara tillsammans men de måste. Nu måste de.

En lera smälter och den andra försöker hålla upp. Riddaren, hjälten, den som sitter inne med alla svar. Den finns inte på riktigt men önskan och fantasin om den finns.

Vad är skillnaden på att tvinga ihop och frivilligt sammanfoga? Det är allt. Det är världen. Det är de och det är jag.



En återkommande dröm.

Jag är hemma. Han är där. Han har velat dö men misslyckats. Vet att han kommer försöka igen och då kommer han att lyckas. Gör ingen ansats att hindra honom för jag vet att jag inte kan. Säger ingenting, ber inte att han ska låta bli, frågar inte varför, tar inte farväl. Jag bara är och vet.

Gör vetenskapen någon skillnad? Den inger ingen säkerhet, ibland ingen förståelse. Den kan ge skam. Den kan ge förlåtelse.

Det växer och växer. Reser sig uppåt och sträcker ut sig än hit, än dit. Känslan när en är i ett virrvarr, jag måste berätta detta för dig, eller måste jag det? Jag förväntar mig en specifik reaktion och får jag inte just den är det inte värt att berätta.



Detalj

## *Flätan.*

2009 härjade en smygklippare i Göteborg. En man anmäldes till polisen av flertalet kvinnor som gått på stan eller åkt i kollektivtrafiken och då märkt att en man tagit tag i deras hår och sedan att delar av håret lossnat. Detta blev jag rädd för, och lite fnissig vid den bisarra tanken att någon gick runt och gjorde så. Ibland drömmer jag att jag klipper mig. Det blir fult och direkt ångrar jag mig. Det växer ut men tidsaspekten på det hela kan göra mig förtvivlad, kanske för att jag upptäckte hur mycket det är en del av min kropp.

Jag gör fläta efter fläta och när en är klar läggs den på hög och sakta växer högen. Att fläta i lera är som att fläta med hår, förutom att leran kan slitas av om man drar för mycket i den. Den lilla fadäsen bestämmer ibland längden, det behövs ett visst omhändertagande och försiktighet i flätandet. Efter lite övning går det bättre och bättre, det vill säga leran håller. Under hanteringen kan leran torka till lite och det blir sprickor. Dessa går lätt att blaska över med uppslammad lera och en svamp så försvinner de.

Lerorna går i nyanser av grått och brunt men kommer att bli mer åt det brun-beige-rosa hållet efter bränning. Det är bra för de färgerna känns mer som kropp. Hår är död materia som växer ut ur våra kroppar och som det finns mycket symbolik omkring. För mig är de delar av kroppar, en bit av någon som man kan undra vart den tagit vägen.

Vissa av människorna som flätorna vuxit ur vet jag exakt var de är, andra vet jag inte om de ens funnits. Några vet jag har funnits men det vet inte ni, kanske vet ni om någon som jag inte vet.

Stora och små, långa och korta. Tillsammans slingrar sig flätorna och blir till en ormgrup fast i formen av en hög.

När högen är klar ristar jag in streck men en nål som ska vara strån. Detta moment tar en hisklig tid men det är okej. Jag tycker det ger något mer till flätorna, visar på ytterligare små beståndsdelar och hela objektet (högen) blir mer komplett.

Små, små delar som tillsammans blir något större.



Detalj

”När jag var liten förstod jag aldrig hur vuxna människor kunde avfärda saker och ting så lätt, rycka på axlarna och säga att sånt händer bara och ingen vet varför. Som om det var helt i sin ordning att inte förstå, att inte ha någon förklaring att hålla sig i. [...] Det slappa accepterandet av livets obegriplighet gjorde mig nästan galen av skräck. Faktiskt mer än själv ondskan. Ondskan tänkte jag mig som ett monster som för det mesta satt inlåst i en bur. Men att den som vaktade buren inte tycktes ha några som helst tydliga regler eller vara pålitlig överhuvudtaget, det var mer än vad jag klarade av.”

-ur Det Gud inte såg<sup>2</sup>

Ett tomt jag vet ingenting,

Ett fullt jag vet allt.

Knuffas mellan dessa ytterligheter och  
på vägen är gråskalan väl påtaglig.

Jag vet allt. Jag vet ingenting.

Du försvann, lämnade, dog.

Du också, och du och du och du.

Det var inte ert fel men ändå.

Ni försvann.

Hela förhållningsättet till sorgen,  
ilskan, frågorna, skammen handlar om  
att vara ömsom rå, ömsom  
omhändertagande.

Att hantera ett behov, uppfylla det.

Ignorera det.

### *Plattan.*

Jag rullar ut en sträng med lera och delar upp den i mindre bitar jag drar istället för att skära upp för att undvika ett skarpt snitt. Det är det avslitna som är bra. De små bitarna läggs sedan ut och överlappar varandra och blir till en yta. Proceduren går först enkelt och snabbt. Att slita upp något kan vara enkelt. Att sammanföra, lappa och laga är lite mer komplicerat. Leran vill spricka upp, jag måste överlappa och gegga ihop med noggrannhet för att undvika sprickor i bränningen. Tvinga. Lerans sammarbetsvillighet beror på i vilket stadie av fuktighet den är i. En blöt lera gör mer som jag vill, utan tvång. En torrare får jag hjälpa mer och vara mer noggrann när jag sammanfogar.





Detalj

## *Hyllan.*

För att skapa en helhet har jag valt att visa fram mina objekt på till exempel hyllor, bordshörn, matta, i lera. De blir också objekt vars ursprungliga uppgift är att bära upp och visa fram men som också skapar något fysiskt. Ett rum, en plats, ett utomhus och ett inomhus, högt och lågt.



*Att vara underst.*

## *Stolen.*

En liten stol, två små stolar, tre små stolar....

Stolens symbolik är på två sätt för mig. Antingen är den tom, någon saknas eller så är den inbjudande, i väntan på att någon ska kolla. Den är sin enkelhet fin. Jag tycker om den för att den är fin. Söt. Söt och inbjudande. Söt och tom. Var är du som ska sitta där? Det är alltid någon annan som saknas, aldrig jag. Säger kanske sig själv för jag ser ju allting, då kan jag inte saknas.



Detalj

*Det andra.*

Cigaretter   Knutar   Vedträd   Trasselhög   Tegelstenar

De andra är komponenter minst lika viktiga för helheten. De är referenspunkter, människor och känslor.



*Fynd.*



Detalj





*Utanför, där ute.*



Detalj



Detalj



Detalj



Detalj



Detalj



*I ett hem.*



*En dag blir allt detta ditt.*





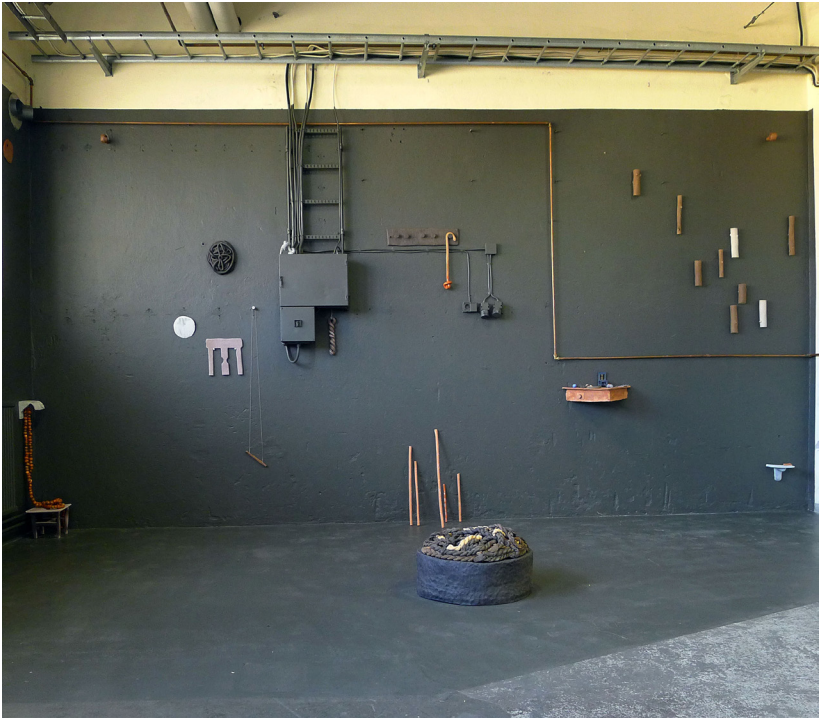
*Gardinstång*



*Om du inte tänker på mig tillräckligt ofta kommer allt rinna bort.*



Detalj



*Ett då  
i oss  
nu.*



*Ett då  
i oss  
nu.*

I Ester Ericssons grafiska roman *Det finns ingenstans att fly*<sup>3</sup> ser jag inte speciellt många visuella likheter med mitt eget arbete men jag känner en värme och lust inför den. Berättelsen bärs fram av bilder och text och det som gör mest intryck på mig är bilderna utan text. De dyker upp här och var och talar starkt för sig själva. Det blir pauser där den ordlösa berättelsen fortsätter och ibland skriker den, ibland blir den bara en viskning.

I mitt arbete vill jag blanda en högljudd röst som vill ropa ut allt med den tysta, mer sansade, kanske tvingade rösten. Att låta bilden, objektet, få vara och verka i sig själv.

## *Jag ordnar*

Ordning och ett framträdande ska ske. Jag vill ha många olika nivåer att visa fram på för att skapa rymd, volym, utrymme för att upptäcka, förstå. Vissa av kompositionerna hör samman mer än andra och allt tillsammans blir en novellsamling.

Blandningen av alla objekten ihop vill jag ha för att skapa ett virrvarr, en upphackad massa. Förklaringen till det är enkel, det är så det känns, allt på en gång. Det går att zooma in men det andra finns alltid med i periferin.

Jag har flätat mitt hår på morgonen, flätat lera, flätat ord och flätat samman objekt. Jag har sökt objekt, placering, ord, sammanhang. Mitt arbete är för att andra människor har varit före mig men filtrering och fokus är från mig. För att kunna förklara för mig själv behövs ett oblygt självcenterade. Det är inte enkelt, jag känner lätt skam inför det och det har varit ett av de största hindren. Att lägga undan skammen och i stället blanda upp blygseln med något brutalt har fått mig att kunna arbeta utifrån hur mycket jag behöver berätta, tydliggöra och hur tematiken kan spela mellan olika osagda faktum. Att hitta balansen och när den känslomässiga balansen inte håller.

Genom att ha varit ärlig och lagt fram känslan för mig själv har jag kunnat skala ned och kanalisera ut i objekt. Det fungerar så klart inte alltid så, ett objekt kan i sig vara ganska intetsägande men i samtal med ett annat kommer det fram till något.

Processen har innehållit både ett uttänkt planerande och ett, så gott det går, spontant görande. Det ger också motstånd titt som tätt, ett objekt är inte bra bara för att det är gjort på ett annat sätt. Att då göra om fast kanske tvärtom ger något.

Jag ser min rapport som ett komplement som egentligen kanske mest är en samling gäckande ledtrådar. Här finns bakgrund, mina tolkningar och beskrivningar. Förklaringar är något speciellt. De behövs lika mycket som de inte gör det. Att hitta balansen även där. De stycken som jag lånat av andra förklarar saker för mig som jag velat förstå för länge sedan. Om jag kanske inte kan eller kanske inte vill förklara kan någon annan hjälpa till.

Allt är till för att ta  
mig och oss framåt,  
från ett nu till ett nu  
till ett nu där ett då  
alltid går bakom oss.



”Vad en konstnär gör har han eller hon själv egentligen inte en aning om. Vi har nästan alltid helt fel när vi tror att vi kan analysera och kommentera våra egna verk. Det en tycker är trivsel kan för en annan betyda ångest”

-Carl Johan De Geer <sup>4</sup>.

## Källor

- <sup>1</sup>. Lindberg De Geer, Marianne, Jag tänker på mig själv, Tago, Bromma, 1994, Förord s 7
- <sup>2</sup>. Zweigbergk, Helena von, Det Gud inte såg, Semic, Sundbyberg, 2001, 10-11
- <sup>3</sup>. Eriksson, Ester, Det finns ingenstans att fly, 1. uppl., Kartago, Sundbyberg, 2016
- <sup>4</sup>. De Geer, Carl Johan, Trivsel, [Borås konstmuseum], [Borås], 1990

